

Annaguly aganyň almyty / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Annaguly aganyň almyty / satiriki hekaýa ANNAGULY AGANYŇ ALMYTY

Beýle-beýle zatlar bolar öýdüp Annaguly aganyň kellesine-de gelenokdy. Ol işip oturan ýüpüni bir gapdala taşlady-da, ýabaga geýdirilen telpegini alyp silkeleşdi.

– Ýeri, indi biz ýaly adamyny dagy bi ýasdandan soñ ýygnak-beýleki diýip selpedip ýörmeselerem boljak ahyryn. Hemmäňiz gelmeli diýen bolup, hamana diýersiň, o ýerde paýlanyşyk bar ýaly – diýip, ol gidip barşyna hüñürdedi.

Çaklaňrak klubyn zalyna ýygnanan adamlaryň hersk bir zat bilen gümrady. Annaguly aga-da elini gözüne kölegeletdi-de, yzdaky hataryň birine geçip oturdy.

– Sakgaldaş, soraş-da – diýip, ol gapdalyn daky gözü äýnekli, çokga sakgal ýigide habar gatdy.

Ol gökden gaçan ýaly bolup gözünü tegelän Annaguly aga seretdi. Annaguly aga göwni bir ýaly, ýene-de öňki aýdanyny gaýtalady.

– Soraşyň!

– Ah-ow, ýaşuly, ýone soraşyň diýip otyrsyňz, soragy dokladdan soñ bermeli. Ýa näme bular ýaly ýygnaga ömrüňizde birinji gezek gatnaşýaňyzmy – diýip, ýaş alym äýnegini düzediştirdi.

Annaguly aga başyny ýaýkap dymdy. Ine, az salymdan ýygnak başlandy. Prezidiumdaky stoluň arkasyna geçen Ýegen Öwelekow zaly birlay gözden geçirdi-de:

– Hawa, şu gunki ýygnagymyzyň gün tertibi ýoldaşlar, siziň bilşiniň ýaly, tebigy hadysalar, has takygy ýer yranmak hakynda. Ýagny, ony öňünden bilmek barada sektoryň alymlarynyň alyp barýan işleri bilen tanşarys. Onda näme; doklad üçin professor Añkarowa söz berilýär – diýip, ol sagadyna seretdi.

Garsak ýaljak adam ýylçyr kellesini sypalap münberiň aňyrsyna geçdi. Ardynjyrap öñündäki kagyzlart rejeleşdirdi. Gürrüni nämeden başlajagyby bilmeýän ýaly töweregine ýaltaklap, stakandaky suwdan bir gezek owurtlady. Onuň sesi inçeden shaňny çykdy.

– Yoldaşlar, ilki bilen bizi ekläp-saklaýan ene ýer barada iki agyz söz aýdasym gelýär. Biz alymlar ýeriň döränine dört milliard alty yüz million ýyl bolupdyr diýýäris. Mälim bolşy ýaly, adam garradygyça lagar düşýär, emma ýeriňki tersine, ol gojaldygyça gözelleşýär. Ýogsam ýeriňem ýuki özüne ýetik. Bilýäňizmi, her ýylyň dowamynda öñki zatlaryň üstünne ýene-de üç ýarym million tonna kosmos tozanjyklary gelip dökülýär. Ýeri, o nämäň görgüsü diýsene. Hawa, bu zatlara henizem, dogrusyny aýtsak, ýer çydaýar. Biziň käbirimize dagy goşmaça ýük ýüklärligi ýok, derrew sojap başlaýas. Ýerden görelde almak gerek, ýoldaşlar!

Hawa, biz alymlar ýeriň astky gatlagyny we ondaky bolup geçýän özgerişlikleri öwrenmek barada özümiziň ähli gujur-gaýratymyzy gaýgyrman işleýäris. Onda-da ýer bize eýgerdenok. Ýogsam sektoryň alymlary bu barada köp çay sowadyp, ençeme ylmy monografiýalary ýazdylar. Şeýle hem gazet-žurnal sahypalarynda yzygiderli çykyş edýärler. Hawa, öñem aýdyşym ýaly ýone ýer bize eýgerdenok. Biz öz aramyzda ylmy çekişmeler hem gurap durýarys. «Aýbyný ýasyran aýňalmaz» diýipdirler. Arada şeýle çekişmeleriň biriniň soňy neden uruş bilen gutarypdy. Gynansagam, ýaş alymlar käte gany gyzmalyk edýärler. Olaryň diýenine däl diýsenň urşaýmaga-da ýaltanjak däller, how! Onsoňam kileň jahyl oglanlar, biz-ä çekinmänen duramzok. Dogry, olar bilen soňky döwürde terbiyeçilik işlerini gowulandyrdyk. Yoldaşlar, gürrüni esasy meselä syrykdrysak, onda ýer yranmany öñünden bilmek meselesi biziň öñümüzde esasy mesele bolup geldi we gelýär. Bu problemanyň položitel çözgüdini tapsak, biziň halk hojalygyna getirjek peýdamyz ummasyz bolar. Ýerlerdäki gözegçilik punktlaryndaky oturdylan priborlaryň yrgyldynh has öñünden duýmak ukybyny güýclendirmeli...

Professor Aňkarow dokladynyň soňuny ylmy terminler bilen

baýlaşdyrdy. Bu baradaky gapma-garşylykly pikirleriň ústünde durup geçdi, bu mewselä hut öz garaýşyny aýtdy. Doklad gutarar ýerde gutarmady. Prezidiumda irkiljiräp oturan Ýegen Öwelekow goşaryndaky sagadyna seretdi.

– Ýoldaş professor, size ýene-de näçe wagt gerek? – diýip, ol oratoryň sözünü böldi.

– Bagışalaň, men ony aýdyp biljek däl. Belki bir ýyl ýa-da iki ýyl gerek bolar. Biziňem gaaaaaaaaayssagymyz özümüz bilen, şol problemanyň üstünde kelle döwýänimiz-ä gyt däl...

Zalda oturanlar gyzyl-gyran gülüsdiler...

– Men size dokladyňzyň gutarmagy üçin näçe wagt gerek diýyän – diýip, Ýegen Öwelekow sesine bat berdi.

Professoryň köpi göründigi bildirip durdy, ol aljyramady.

– Aý, näme doklady gutardy hasap edäýsegem bolýa – diýip, ol öñündäki kagylary ýygnaşdyrdy. Soragyňyz bolsa beriberiň diýyän ýaly, tumşugyny dik ýokary tutup, özüne göwnüýetijilik bilen zala seretdi.

– Belki, dokladça soragyňyz bardyr, çekinmäň-de aýdyberiň – diýip, Ýegen Öwelekow oturan ýerinden gürledi.

Annaguly aganyň ýanyndaky oturan hälki ýaş alym gozganjyrady.

– Ynha, indi soraşyber – diýip, ol ýaşulynyň göni görejine seretdi.

Annaguly aga düşünmediksirän bolup, şol öñki heňine tutdy.

– Sizdendir, soraşyberiň.

– Bizden bolsa gaty sorarys – diýip, ol elini galdyran ýaly etdi-de, zat diýlerine-de garaşman, zöwwé ýerinden turdy. – Ýoldaş professor, siz ýaňy dokladyňzyň bir ýerinde «Ýaş alymlar gyzma bolýarlar, olar uruşmaga-da ýaltanjak däller» diýip bize nähak igäñizi sürtýäñiz. Aýdan zatlaryňzy anyk faktlar bilen delillendirmegiñizi talap edýärin. Bi, birinjiden. Ikinjiden bolsa, bagışlaň welin, siz ýerasty sarsgynlary öñünden duýmagyń ertirki günü barada nädogry pikir ýöredýärsiňiz...

Jedel ýene-de gyzyşdy. Alymlaryň edýän gürrüňlerine şeýle bir oňat düşünmese-de Annaguly aga bu meselede käbir pikirleri orta atmagy ýüregine düwdi.

– Hawa, kösekler, gürrüň edişiňize görä, siz bu ugurdan näçe

ýyllap okap, gat-gat kitap ýazyp ýörsüňiz. Elbetde, size zat öwretmäge meniň çakym ýok, asyl het edibem biljek däl. Ýone durmuş tejribämdenem bir zady aýdyp biljek. Men oglanlar, bütin ömrümi çopan bolup malyň yzynda geçirdim. Yer yranjak bolsa o janawerler adamdan näce wagt öň syzýan ekenler. Birhili öz-özlerinden tebil tapyp gygyryşyberýärler. Goýun dagy, janawer ýuwaş maldyr welin, şeýle bir zaryn mäleyä, heý, aýdyp diýer ýaly däl. Sygyrlar-a ýöne molaşyp dur. Itleriň uzyn-uzyn uwlaýsy bir täsin. Dyrnak ýaly bolup, şu garynjalar dagam öñküligini tapanok how, hininiň agzynda zygyrdaşyberýärler.

Hawa, «mus-mus» diýip oturman, onuň mustapasyny aýdaýyn. Ýalňışmaýan bolsam, häzir edara-kärhanalarda kömekçi hojalyga uly üns berilýär. Bäş-on sany goýundyr beýleki mallardan edinseňiz, seredip bermesi meň bilen. Onsoňam iki işimizem birden biter. Hem-ä yer yranmasyny esli wagt öñünden bilersiňiz, hemem çagalaryňza süýt-gatyk bolar. Elbetde, bu oturan oglanlaram mallaryň ot-çöpüne kömek etmeli bolarlar. Gyş üçin bede-zat ýatyrsynlar, garasaý, bularyň men sögüşmäge elliři degmez ýaly ederin. Onsoňam şol ugurda işleşip ýoren alymlaryň sanyny ep-esli azaldaýsaňyzam gaty zyýan-a çekersiňiz öýdemok, galanynam özüňiz görün, meniňk-ä maslahat bermek.

Annaguly aganyň teklibi zalda oturanlarda dürli pikir döretdi.

- Aňkasy aşan ýaşula öz işiň bilen bol diýmeli.
 - Ýogsa-da, şu biziň edaramyza garawulyň näme geregi bar.
 - Annaguly aganyň aýdýanynyň hem jany ýok däl, how!
- Ýegen Öwelekow stoly ýumruklaپ, ýerinden galdy. Onuň sesi sandyrap çykdy.
- Hany ýuwaşrak, ýoldaşlar. Bu ýerini bazara öwürdiňiz-le. Şama-şaýyrdylygy bes ediň. Onsoňam ýygnagy uzaldyp oturmaklygyň hajaty ýok. Prezidiuma iki teklip gelip gowuşdy. Olaryň biri edaramyzyň garawuly Annaguly aganyň wezipesini ýapmak, beýlekisi bolsa sektoryň alymlarynyň sanyny azaltmak. Ýokary göterilen elliři sany beýlekiden köp boldy.
 - Onda näme, şeýlelik bilen Annaguly aga bitiren hyzmatlary üçin siziň adyňyzdan köp sag bolsun aýdýan, hemem oňa berk jan

saglyk arzuw edýän. Goý, ol özüniň galan ömrüni öýünde arkaýyn ýatyp geçirsin...

Annaguly aga başyny dik tutup, köşesmeýän güwwüldili el çarpyşmalar astynda zaldan çykyp gitdi.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar